

Aleffen

Med dette projekt vil vi gerne sætte fokus på fortællinger, billeder, tegn og symboler som betydningsbærende og med rod i historiske kulturelle overleveringer. Vi har blandt andet været inspireret af de nordamerikanske Navaho-indianeres magiske sandtegninger, ægyptiske hieroglyffer og nordiske helleristninger.

Titlen 'Alef' hentyder til at 'Alef' er navnet på det første bogstav i ældre tiders alfabeter.

Med denne bog vil vi komme med et bud på hvordan man kan komme i gang med at fortælle historier om de tegn og figurer som indgår i udsmykningen og også om alle de mange andre tegn og figurer som det vrirler med i vores hverdag. Måske er det ikke altid den mest logisk oplagte historie der skal fortælles, men nærmere en historie som betyder noget for den, som fortæller

den, eller betyder noget for dem, som lytter til den. Vi vil gerne bidrage til at skabe en ramme, hvor børnenes egne historier og fortællinger kan komme ud over rampen. Måske inspireret af et tegn på Aleffen, måske inspireret af noget helt andet. Hovedsagen er, at der fortælles. Og særligt at der lyttes og samtales.

Vi har arbejdet med nogle tegn og figurer som alle har en referenceramme i den kulturelle nutid og fortid, vi som mennesker er forbundet med. Om tegnet kommer fra det gamle Ægypten, er fra den nordiske mytologi eller er et bogstav i alfabetet er ikke afgørende for hvilken fortælling, der åbnes op for. Disse tegn og figurer er stabile og stærke nok i deres betydningsoverlevering til at blive brugt som katebald og leget med på alle mulige måder.

Overordnet vil vi gerne plante nogle små frø som måske vil spire og blive en del af børnenes associationsrum. Der ligger altid en slags glæde i genkendelsen. Selvom man måske ikke ved hvor i erindringen, det huskede hører til, vil det alligevel få en klokke til at ringe. Og da er det vigtigt, at det man husker, er omgivet af en glad og rummelig følelse - fx det hyggelige ved at sidde og lytte til en fortælling eller ved selv at blive lyttet til.

Bogen Aleffen og alle de små tegn er ment som en inspirationskilde til at få en meningsfuld og frodig dialog.

Der er ialt lavet 6 aleffer, fordelt på de 6 legepladser i Risskov dagtilbud. Alefferne er ikke ens. Nogle af tegningerne går igen, andre ikke.

Det er oplagt at gå på besøg hos hinanden for at se, hvordan de andre aleffer ser ud.

Nogle af de tegn, som findes på aleffen, findes også andre steder, rundt omkring på legepladsen:

På små keramikbilleder, som er gemt under buske

osv, i træstubbene og på fli-

serne. På oversigtskortet har

vi plottet dem ind, så der

kan man få et overblik

over hvilke der er og

hvor de er. Hvis ikke

jeres institution har

fx. en lille skildpadde,

er det jo oplagt at

børnene selv tegner

dette tegn med kridt på

fliserne, i sandet/jorden

med en pind el.lign.

I det hele taget vil vi gerne

lægge op til nogle aktiviteter,

hvor børnene selv kommer i

gang med både at tegne og med at

fabulere over tegnene.

I bogen her kan man fx. vælge et opslag med

fortællingen om et bestemt tegn. Man kan

læse fortællingen op, man kan snakke om,

hvad tegnet/tegningen kunne

ligne eller betyde, man kan

måske finde tegnet på

aleffen og - hvis det er

et af dem I har "ek-

sternt" - også gå på

jagt og finde det

et andet sted på

legepladsen, - og

man kan tegne teg-

ningen selv.

Vi håber, projektet

vil inspirere og sætte

nogle nye tanker i gang.

Haren og skildpadde

Det var søndag formiddag. Kirkeklokken ringede og solen skinnede.

Søren Skildpadde gik ud på marken lidt væk fra den store busk der skyggede så han kunne mærke solen varme på sit skjold.

”Åh, jeg bliver så dejlig frisk af varmen”, tænkte han. Og så tog han et kraftigt tag med sine forben og bevægede sig et lille stykke frem og længere ud i solen.

”Halløj der Søren Skildpadde! - sikken et dejligt vejr det er i dag” kunne Søren Skildpadde høre en stemme sige bag sig. Men pludselig var stemmen kommet op på siden af ham, og han kunne nu se at det var Hans Hare der talte.

”Sikke hurtigt du er i dag, Søren Skildpadde. Hvor skal du hen i den fart”, sagde Hans Hare. Men han tænkte at Søren Skildpadde dog var det langsomste dyr, han kendte.

”Jeg skal ud i solen, så jeg kan få varmen under mit skjold. Jeg bliver så kvik af det”

”Kvik” tænkte Hans Hare og sagde: ”Når nu du bliver så kvik af den varme sol, tror du så at du bliver lige så hurtig som mig . . ? Nej ved du hvad, Søren Skildpadde” sagde Hans Hare. Nu havde han fået en idé.

”Hvad siger du til et kapløb . Vi ser, hvem af os der er hurtigst til at løbe rundt om marken her. Vi starter ovre ved hjørnet og løber en omgang rundt. Skal vi sige, vi begynder til middag?”

Søren tænkte sig om. Han følte sig dejlig varm nu, og han skulle lige til at svare, da sand og jord fløj ham om snuden.

Hans Hare var allerede i løb, mens han råbte: ”Vi mødes til kapløb, Søren Skildpadde, klokken 12 middag” . .

Det rygtedes hurtigt i den lille lund, at der skulle være et kapløb mellem Hans Hare og Søren Skildpadde. Og kapløb, ja, det er der

mange der synes er rigtig spændende. Så I kan nok forstå, at da klokken nærmede sig 12 middag, var der allerede mange dyr samlet i hjørnet af marken, dér hvor mållinien skulle være.

Der var allerede en god stemning. Forventningsfuld og også lidt nervøs.

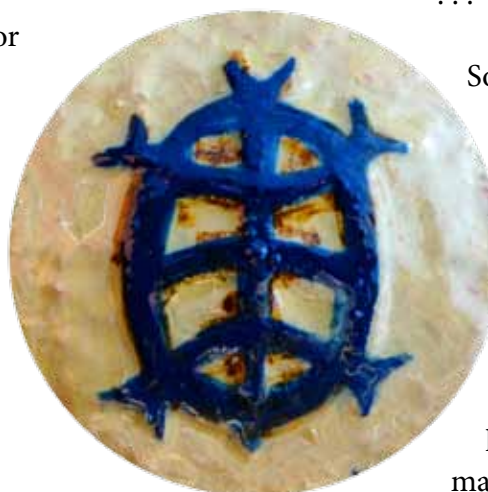
Jeg skal lige høre: Hvem tror I mon, der vinder kapløbet rundt om marken – Søren Skildpadde eller Hans Hare . . . ? -

. . . Lad os høre, hvordan det går . . .

Solen stod nu lige over deres hoveder. Den skinnede fra en blå himmel og var meget varm.

”Nå, Søren Skildpadde, er du klar?”, sagde Hans Hare.

”På slaget 12 løber vi. Per Pindsvin er dommer, og han står her og ser hvem der først kommer over mållinien efter at havde løbet hele vejen rundt om marken !”

Per Pindsvin nikkede og svingede med sit tørklæde.

Selvom det var godt varmt i dag havde han fundet sit flotte gule tørklæde, det med de røde og blå blomster, frem, så han kunne vifte med det som målflag.

”Ja ja jeg er klar”, ville Søren Skildpadde til at sige, men han nåede det ikke for i det samme hørte man kirkeklokken slå 12.

Hu hej - Hans Hare satte afsted med et langt spring og kom godt fremad.

Søren Skildpadde tog et tag, så var han også igang og med i kapløbet. Søren Skildpadde følte sig frisk og tog straks endnu et kraftigt tag - et til og et til. Skridt for skridt fik han det store skjold til at vugge og fremad gik det.

Alle dyrene hujede og råbte. Nu hver på sin helt.

” Hvor er det herligt” tænkte Hans Hare, ”mine lange bagben sætter af i store spring så jeg kommer op i luften og langt frem! ” Det suser omkring ørerne og mine knurhår lægger sig ned, når jeg har sådan en fart på !”

”Hvordan mon det går med Søren Skildpadde? Han er jo allerede langt bagefter og har ikke en chance, når jeg folder mig ud ! Men åh – hvor den sol dog bager...

Det er godt nok varmt i dag”, tænkte Hans Hare Søren Skildpadde kunne se, at Hans Hare var nået helt hen til den anden ende af marken.

Han tog et skridt mere og var i en god rytme.

Det gængede, og han kunne mærke at det gik fremad.

Hans Hare løb alt hvad han kunne. Han så sig tilbage og tænkte, at Søren Skildpadde jo næsten ikke var kommet afsted endnu .

” Jeg vinder let det her kapløb”, tænkte han, “jeg er jo snart i mål – og se derhenne ved mållinien står alle de andre dyr. De hujer af glæde og begejstring. De kan alle se hvor god jeg er, hvor hurtigt jeg kommer frem og hvor nemt jeg vinder.”

”Puh ha hvor Solen dog varmer”, tænkte Hans Hare, “men dér under busken er der lidt køligt Søren Skildpadde er langt bagefter og mållinien er lige derhenne. Jeg tager et lille hvil det når jeg sagtens!”

Hans Hare satte sig tilfreds i skyggen og så ud over marken. Han spejdede efter Søren Skildpadde. “Åh, der er dejligt her i skyggen”, tænkte Hans Hare, “jeg kan lægge mig lidt og mærke græsset køle mig et lille øjeblik. Og så løber jeg i mål og vinder let kapløbet.”

Hans Hare lå i skyggen og kunne høre alle de andre dyr hujer og råbe : ” kom så, kom så!” Lyden blev svagere og svagere og svagere, og pludselig faldt han i søvn.

Idéer & faktabox:

- Find en skildpadde ude på legepladsen!

- En snak om skildpadder: Hvem har set en skildpadde?

- Skildpadden er et gammelt japansk tegn, som symboliserer “visdom”

Søren Skildpadde var i bevægelse. For hvert tag Søren Skildpadde tog, kom han fremad og skjoldet rokkede fra side til side. Han var så optaget af at ase og mase sig fremad, at han slet ikke mærkede den varme sol. Men hans store skjold beskyttede ham nu også mod den værste varme, så derfor tog han endnu et skridt og atter et “Jamen hvad er nu det”, tænkte Søren Skildpadde, “- dér under min busk. Jeg tror da, det er Hans Hare, som ligger der og sover. Lidt længere henne kunne han tydeligt høre alle de andre dyr hujer og råbe. For de kunne nu også se, at Søren Skildpadde nærmede sig mållinien. Tilskuerne lavede nu sådan en ståhej og ballade, at Hans Hare vågnede og tænkte, at det da var et forfærdeligt spektakel. Og så slog det ham, at han jo var midt i et kapløb. Og han kunne se, at Søren Skildpadde nu næsten var henne ved mållinien!

Uha uha!

Hans Hare fór op, satte af og sprang langt frem. Han tog endnu et stort hop, men lige lidt hjalp det.

Han kunne ikke nå hen til Søren Skildpadde der lige netop nu gik over mållinien som den første og som vinder af kapløbet . Per Pindsvin kastede med sit tørklæde som et tegn på at Søren Skildpadde var kommet først over mållinien og havde vundet kapløbet.

Sanserne

Her kan du se et billede af et øje.
Det kan du se med dine øjne.

Med øjnene kan vi se.

Der er også et billede af et øre – kan du høre det med dine ører ?
Nej, for det øre du kan se her på siden er et billede af et øre og
billeder ser vi med øjnene, ikke med ørerne.

Du kan også se mit øre. Det er ikke et billede af et øre, men det
er mit rigtige øre. Du kan mærke mit øre med din hånd – prøv
– mærkes det på samme måde som dit eget øre ?

Du kan mærke mit øre med din hånd og du kan se mit øre med
dine øjne.

Kan du høre mit øre med dit øre ?

Nej vel ?

Jeg kan også både mærke dit øre med min hånd og se dit øre
med mine øjne.

Nu puster jeg på dit øre. Hvordan føles det at blive
pustet på øret? Du kan altså også mærke med dit øre
– sjovt ikke? Du kan høre med dit øre og du kan
også mærke med dit øre.

Du kan mærke med overalt på hele krop-
pen, mærke om det er koldt, eller varmt;
mærke om du har slået dig eller om
det kilder.

Med hånden kan du også mærke.

Vores hænder bruger vi meget.

Vi bruger dem til at lave ting
med, men også hele tiden til at
mærke med – mærke om ting
er glatte, kolde, bløde, varme eller
måske om de stikker...

Jamen hvad bruger du
så ørerne mest til ?

Med ørerne hører du det
jeg siger til dig lige nu.

Alt det vi snakker om

Og når du svarer, hører du
også din egen stemme. Du
hører mig snakke, men du
hører også dig selv snakke.
Og så kan du høre en hund
der gør. Og Gudrun der griner
og råber: Jeg er færdig !

Odins øje

Valhal var det sted, hvor guderne boede. Og Odin var en af de mægtige guder i Valhal. Han havde to ravne, som hed Hugin og Munin. Ravnene sad på hans skuldre og fortalte ham om alle de ting de havde set på deres flyveture rundt omkring i hele verden. Hver morgen fløj de af sted for at holde øje med det hele, og hver aften kom de hjem igen og landede på Odins skuldre.

Odin havde kun ét øje. Men hvordan var det dog gået til at han havde mistet det ene øje? Jo, nu skal I bare høre:

Ovre i Jætternes land var der en brønd med noget meget specielt vand i. Brønden hed "Visdommens Brønd". Når man drak af vandet fra Visdommens Brønd, blev man meget meget klog.

Det ville Odin gerne være. Han var godt nok klog i forvejen. Og han havde jo ravnene Hugin og Munin til at holde øje med, hvad der skete ude i verden. Men han ville gerne være endnu klogere.

Derfor red Odin af sted på sin hest, Sleipner, til Jætternes land, hvor han havde hørt, at Visdommens Brønd skulle findes. Hugin og Munin var gode til at finde vej, så de kunne sagtens vise Odin, hvordan man kom hen til Visdommens Brønd.

Da de kom frem til den, fandt de ud af at brønden blev bevogtet af en kæmpe stor Jætte. Jætten hed Mimer. Mimer ville ikke have, at nogen som helst andre end ham selv drak af vandet i brønden. Så han holdt vagt, både nat og dag.

Hvad skulle Odin nu gøre? Jætten var alt for stor og stærk til at Odin kunne klare ham. Men så fik Odin en god idé: Han sagde til Jætten: "Hvis du giver mig et glas vand fra din brønd, må du få mit ene øje i bytte!" Jætten Mimer sagde: "OK – så giv mig dit øje!"

Odin kastede sit ene øje ned i brønden og Jætten Mimer gav ham det vand han gerne ville have.

Fra nu af var Odin den klogeste af alle guderne. Og hans ene øje, som nu ligger på bunden af Mimers Brønd, kan stadig se alt hvad der sker i hele verden!

Idéer & faktabox:

- Aktivitet: tegne hele vejen udenom sin egen hånd på papiret...

- Øjet er en af de 5 sanser
På alefferne er 3 af sanserne repræsenteret: øje, hånd og øre

øjet: billeder, farver

hånd: ler, form, følelse

øre: musik, tale, lytte

- Hvilke er de sidste 2 sanser?

- Horus-øje er en

ægyptisk hieroglyph

Hånden er en helleristning

Uglen

De fugle du kan se her på siden, er billeder af en speciel slags fugl.

Ugler hedder de.

Vil du høre, hvad der er specielt ved dem ?

Har du nogensinde set et fuglehoved?

Så har du også set at fuglen har et næb midt i et rundt hoved.

På de fleste fugle sidder øjnene på hver side af det runde hoved. På den måde vender det ene øje den ene retning og det andet øje vender den anden retning. Det er smart, for så kan fuglen se næsten hele vejen rundt om sig selv på en gang. Så kan den se om der sker noget farligt. Hvis den så ser noget så kan den skynde sig at flyve væk.

Sådan er det ikke med en ugle.
Begge uglens øjne vender den samme vej frem.
Lige som dine øjne! Dine øjne vender også den samme vej fremad begge to.

Uglen kan se meget bedre fremad end andre fugle kan, fordi den har to øjne, der ser det samme. En Ugle ser meget bedre, end vi mennesker gør – Ja, den ser så godt, at den kan se om natten!

Kan du se om natten når det er helt mørkt?
Nej vel – men det kan en ugle.
Og det er rigtig smart for en ugle fanger sin mad om natten, når det er mørkt.

Om natten flyver uglen stille omkring i skoven og kan se de små mus også selvom det er helt mørkt. Så kan den være heldig at fange en og få noget at spise.

Fugle

Idéer & faktabox:

- Børnene tegner nogle fugle
 - store fugle, små fugle
 - tegne en vinge

- Snakke om at flyve

- Fuglene på legepladsen
- En idé at anskaffe et fuglebræt eller foderkugler til legepladsen

- Er der andre end fugle, der har vinger?
 - Hvordan flyver mennesker?
(flyvemaskiner, svævefly, drager, kite-surfing mm)

- Uglens tegn kommer fra det gamle ægyptiske alfabet

Der er en ting som fuglene kan. Ved du hvad jeg tænker på ?

Fugle kan lægge æg !

Har du nogensinde set et fugleæg ?

Der er meget små fugleæg som meget små fugle laver og der er meget store fugleæg som meget store fugle laver. Det største æg er et strudseæg. Det er lige så stort som dit hoved – vidste du det ? – og det er lavet af den største fugl der findes. Det er en Struds.

Ud af ægget kommer en ny fugl – en fugleunge - og den er ikke ret stor og den kan ikke flyve. Den har et næb, og med det kan den pippe og spise mad.

Ved du hvor fugleungerne bor?

Når fuglene er fugleunger bor de i en fuglerede. Det er deres hjem. Der ligger deres mor og far også sammen med dem. Når de er der allesammen, er der næsten ikke plads, og slet ikke når fugleungerne bliver store.

Når fugleungerne vokser og bliver så store som de kan blive, så kan de flyve.

- ja - de stiller sig op på redekanten og når de er rigtig modige kaster de sig ud og basker og bakser med vingerne og så flyver de – hvad mener du – er det ikke fantastisk?

De kaster sig ud over kanten og så flyver de . . . ?
–

Du kan lære at gå og løbe og kravle og du kan hoppe op i luften, men du kan ikke blive oppe i luften. Du falder ned igen med det samme. En fugl kan blive i luften og bevæge sig rundt deroppe, når den flyver.

Når vinden rigtigt blæser kan du se fuglene flyve rundt oppe i luften. Så kan man se de har det godt, de leger i luften. Fuglene synes, det er dejligt at flyve.

Minotauros

Minotauros var et farligt og glubsk TYRE-uhyre, som boede i en meget indviklet labyrint. Han var en blanding af et menneske og en tyr. Han havde tyrehoved og tyrehale og menneskekrop. Hvis man gik ind i Minotauros' labyrint, fór man vild, og kunne ikke på nogen måde finde vejen ud igen.

Theseus ville overvinde uhyret i labyrinten.

Han havde en pige til at hjælpe sig. Hun hed Ariadne.

Ariadne var meget klog og hun fik en god idé.

Hun bandt en lang snor fast i Theseus, da han gik ind i labyrinten. Da han havde klaret uhyret og skulle finde vej ud igen, kunne han bare følge Ariadnes snor hele vejen hen til indgangen.

På den måde fandt Theseus vej ud af labyrinten igen.

Labyrint

På træstubben er labyrinten lavet som en kuglebane.

Følg banen fra start til slut.

Når kuglen kommer ind i midten af labyrinten, falder den ned i hullet, og ud af Sibyllens/troldens mund.

Idéer & faktabox:

- Det er sjovt at tegne labyrinter
- Prøv at tegne forskellige labyrinter
Måske også ude på legepladsen?

- Lav en labyrint som et byggeprojekt ude på legepladsen. Brug forskellige materialer:
Sten, træ eller noget helt andet

- Sammenligninger med labyrinten:

vandets og vindens utallige hvirvler
sneglehusets arkitektur
edderkoppens spind
menneskets hjerte-kar system
valnødden
rismarkers arkitektur
en by med gader
labyrinten som hjernevindinger,
hvor man får idéer
– og meget mere...

- Tolkninger af labyrinten som symbol
har været utallige, her nævnes blot:

livets begyndelse
urlivmoderen
transformation
udvikling
livets ende

- Labyrinten i træstubben hedder
en Trojaborg.

Labyrinter, eller Trojaborge, ses flere steder på Gotland, og iøvrigt i et bælte fra Indien til Vesteuropa - og hos indianerne. Det er ikke den slags labyrint, hvor man skal finde vej mellem mange blindgyder, men et mønster af sten, som definerer en kringlet vej omkring et kors ind til centrum. Dér kan man så passende sætte sig lidt og meditere over, hvad man fandt ind til, og så gå samme vej ud i verden igen.

Oraklet i Delfi

Nu skal du høre.

Som du jo godt ved så sker det somme tider at du ikke lige ved, hvad du nu skal gøre - er det ikke rigtigt?

Hvad gør du når du slet ikke ved hvad du skal gøre?

Ja, - hvad gør du så?

Spørger du din mor eller far eller pædagogen?

Eller storebror eller Louise,

eller Ejnar eller Oskar eller Katrine?

Så du kan få svar?

Det er DEJLIGT at få et svar.

Kender du det, at du kan blive helt glad,

når du får svar på dine spørgsmål?

Du kan f.eks. spørge :

Hvordan laver man chokolade, far?

eller

Solen er rund som et O. Hvorfor er den det, mor?

I gamle dage var der også mange ting, som børnene ikke kunne finde ud af.

Der var også mange ting, som de voksne ikke kunne finde ud af.

Ved du så, hvad de gjorde?

.....

Ja, så spurgte de!

Men hvem skal de voksne spørge, når der er noget de ikke ved?

ORAKLET selvfølgelig.

Kender du ORAKLET?

Man kan ikke se oraklet. Man kan kun spørge det.

Og så kan det ske,

at der kommer et svar.

Oraklet kunne så sige sådan med en

laaangsom rullende måske lidt dyb stemme:

“ - - - Taaak for dit spørgsmåål - det var vel nok dejligt.

Duuu må vente til jeeg har tænkt det gruundigt igennem

-- så vil du få at høre hvad jeg kan sige dig”

Og så måtte man vente , vente længe , måske flere dage

.....

.....

så blev man kaldt ind til ORAKLET igen og ORAKLET

begyndte laaangsomt med sin rullende stemme - - -

Og så kunne den f.eks. sige:

Det er vel nok et
dejligt vejr i dag,
nu må du trække vejret ind
langt ned i maven
sætte dig til ro
lukke dine øjne to
så kommer svaret
kan du tro

Når man så havde lukket øjnene i et stykke tid - , ja så var der nogen der rejste sig og gik hjem og var glade, for nu syntes de at de havde fundet et svar på deres spørgsmål.

Idéer & faktabox:

- Hvem har nogle spørgsmål
og hvem har nogle svar?
Leg en orakel-leg, hvor én skal være orakel
som svarer på de andres spørgsmål...

- Andre "orakler":
astrologi
kinesisk I Ching
krystalkuglen
spådom i kaffegrums
håndaflesning
psykoanalyse

- Oraklet i Delfi var Apollons
orakel i Antikkens Grækenland.

Apollon kom en gang ned fra Olympen.
Han rejste verden rundt med sin
bue og pil og ledte efter et orakel.
Oraklet skulle svare på de spørgsmål,
som ingen andre kendte svarene på.
Oraklet hed Pythia. Vejen til oraklet
førte op ad en snæver bjergvej.
Pythia sad på en trebenet taburet
i en fin kjole
og svarede på de ting,
hun blev spurgt om.
Der gror lauerbærtræer
rundt om det tempel, hun sad i.
Byen Delfi, hvor hun boede,
kaldes for verdens navle.

Bogstaver

Kan du finde nogle bogstaver
på Aleffen?

Kender du navnene på BOGSTAVERNE
- hvad hedder de?

Ved du hvad et ORD er?

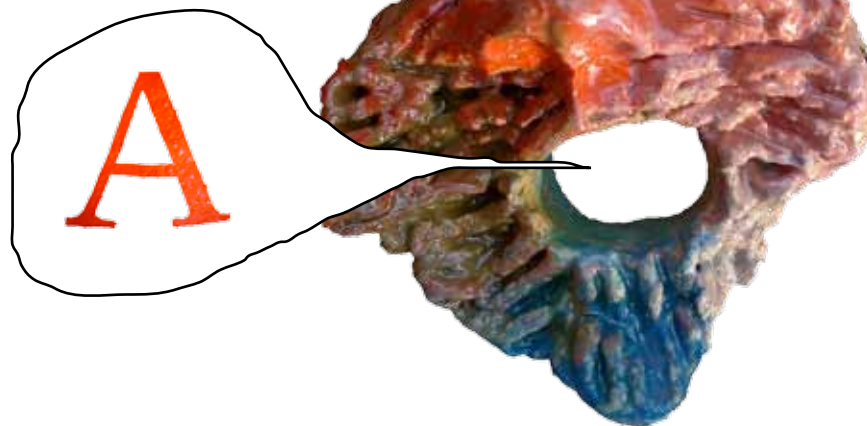
Så ved du sikkert også godt hvad det er at SKRIVE.
At skrive er, at du kan tegne de ord som du gerne
vil sige på et stykke papir.

Ja, du kan også skrive ordet i sandet i sandkassen.
Eller på fliserne med kridt.

Du kan tegne mange forskellige ting på papir.
Du kan tegne et HUS eller du kan tegne SOLEN
der skinner eller du kan tegne Emmas NÆSE.

Når du tegner forskellige BOGSTAVER ved
siden af hinanden så kommer der et ORD

Der er mange BOGSTAVER
Det første BOGSTAV er

Når du siger
et BOGSTAV,
laver du en lyd med munden

Prøv at lave forskellige lyde med
munden
og stemmen

Der er nogle lyde som
er gode at synge på -
altså holde lyden i lang tid

I din bog er der også bogstaver.
Kan du tegne dem?

Ø

i vores alfabet står Ø næstsist.
Lige foran Å

Øre begynder med Ø.

Her er nogle flere ord der starter med Ø

øf
øje
økse
øl
øm
ønske
ørken
ørn
øst
øv

en gris siger øf
man kan drikke øl
og få noget i sit øre

hvis du står med næsen mod nord
er numsen mod syd
hvis så dine arme hænger løst
er den venstre mod vest
og den højre mod øst

Å er det sidste bogstav i alfabetet

ål
år
årstid
åben

Troldehoveder/Sibyller

kan synge et bogstav i virkelig lang tid
Denne trolde synger:

aaaaaaaaaaaaaa
aaaaaaaaaaaaaaaa
aaaaaaaaaaaaaaaa
aaaaaaa
aaaa

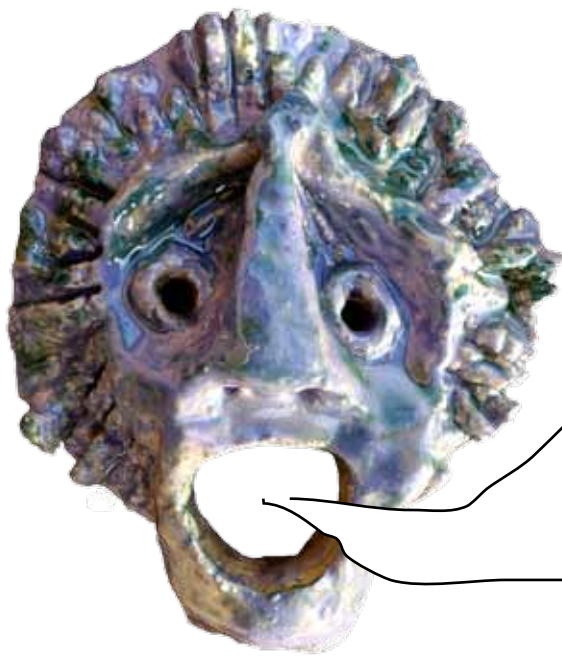
- måske fordi den fik en lækker kage eller
hvad?

og den her trolde
synger:

uuuuu
uuuuuuuuuuuuuuuuuuuu
uuuuuuuuuuuuuuuuuuuu
uuuuuuuuuuuuuuuuuuuu

måske blev den forskrækket?

[illegible]

ÆÆÆÆÆÆÆÆÆÆ
ÆÆÆÆÆÆÆÆÆÆ
ÆÆÆÆÆÆÆÆÆÆ
ÆÆÆÆÆ

Samarbejde

Hvor mange mennesker
er der på tegningen her?

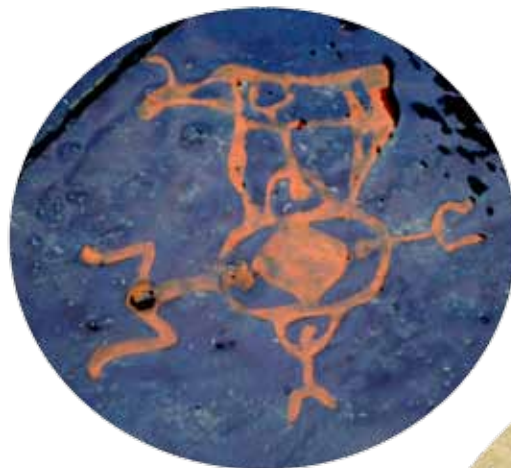
Er der dyr?

Hvad laver de?

Hvad sker der på tegningen ?

Billedet er tegnet for flere tusinde år siden.
Det er ridset ind i en klippe i Norge.

Vi ved ikke så meget om de mennesker,
der har tegnet denne tegning så derfor
er der ikke rigtigt nogen der kan sige
hvad tegningen skal forestille.
Har du en idé?

Demokratiets vugge

Idéer & faktabox:

- Samtaler om samarbejde
om sammenhold
om fællesskab
om at dele
om familie

- Tegnet med fire menneskefigurer
og en ko er en helleristning
far, mor og børn
og deres hund??

Når du leger med de andre på legepladsen,
hvordan bestemmer I så, hvad I skal lege ?

Snakker I sammen om at bestemme det
eller er det tit den samme, der bestemmer?
eller måske er det de store, der bestemmer. . ?

Kender du det, at der er en, der siger, hvad I
skal lege, men så er der alligevel en anden
som ikke synes det er godt. - Hvad så . . . ?

Er det altid de voksne der bestemmer ?

Hvad med hjemme hos dig, snakker I så
om hvad der skal ske?

F.eks aftensmaden:

Hvad skal vi have at spise i dag?

Snakker I om det, eller bestemmer

mor eller far det, eller bestemmer du det ?

“Jeg vil have pølser hver dag, far”,

- og så får I pølser hver dag ?

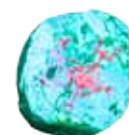
Hvad med det tøj, du har på – hvem bestemmer,
hvad det skal være?

- “Jeg vil have badebukser og gummistøvler
på i dag, for der er dejlig sne, som jeg kan lege i – kan du ikke
forstå det far?”

Får du så badebukser og gummistøvler på, så du kan lege i sneen?

Hvem bestemmer her i børnehaven ?

- Også for over to tusind fem hundrede
år siden havde de demokrati
i oldtidens Grækenland.
Oldtidens Grækenland kaldes
“Demokratiets vugge”.

Lagkagen

Ved du hvad det betyder at undre sig . . . ?

Det kan betyde at der er noget du ikke helt kan forstå.

Men du synes det er lidt spændende og så vil du gerne prøve at finde ud af lidt mere om det.

Holder I alle fødselsdagsfest hjemme?

Får I så lagkage – sådan en rund lagkage?

Kender I en rund lagkage?

Til fødselsdag er det dejligt at få lagkage.

Synes du ikke at lagkage smager godt?

En lagkage kan være rund. Ikke alle lagkager er runde,
men til fødselsdagsfest er lagkagen tit rund.

Har du set, når de voksne skærer et stykke af lagkagen
som sådan nogle trekanter?

Inde fra midten og ud til kanten skæres det første snit,

og så igen lidt længere henne,

og så komme den der runde trekant over på din tallerken.

Kender du det?

Hvor mange trekantstykker kan man mon skære af en rund kage?
Tror du der er nok til alle dem der er med til festen?

Der er måske nogle der synes at lagkagen ser rigtig dejlig ud,
så de vil meget gerne have en stor trekant af kagen.

Og så er der nogle der allerede er mætte,
fordi de har spist mange boller med smør på.
Så vil de kun have et lille stykke af kagen.

Kan du finde lagkagen på Aleffen?

Er trekantstykkerne lige store?

Hvilken farve har det mindste stykke?

Og det største?

Hvis det nu ikke er en lagkage,
hvad kan det så være?

Kan det være vindmøllevinger?

Mange vindmøller har tre vinger.

vingerne tegner tre lige store dele.

- når det blæser drejer vindmøllen rundt.
den tegner en stor cirkel på himlen,
den drejer og drejer og drejer.
Ligesom hjulet på en cykel.

Idéer & faktabox:

- Lagkagen kan være et
billede på det et dele noget.
Prøv at dele noget i forskellige stykker.
Nogle stykker er store, nogle er små

- Snak om det at dele....

- Prøv at tegne flere lagkager
og del dem i forskellige størrelser
Hvis du giver stykkerne forskellige
farver, får du et maleri

Sct. Georg og dragen

Ved du hvad en ridder er?

Det var mest i gamle dage at der var riddere.

En ridder er en modig mand, der rejser rundt fra land til land på sin hest. Han hjælper dem der har brug for det. Han kan også være med i krig. Så er han en soldat, og god til at bruge sine våben. En ridders våben er et svær, en lanse og et skjold til at forsvare sig med.

Ved du hvordan en lanse ser ud ?

Georg var en dygtig ridder. En dag hørte han noget der gjorde ham gal. Han hørte at der i et lille land ikke langt væk var en stor drage. Dragen boede i en sø lige udenfor byen. Alle var bange for dragen. Derfor var det ikke så rart at være der.

Dragen bestemte at den en gang om året skulle have en ung pige og når først pigen var kommet hjem til dragen kom hun ikke tilbage igen.

Kongen havde en datter, en prinsesse, og dragen havde nu bestemt at det var prinsessen den ville have næste gang.

Kongen var meget ked af det.

Da Georg hørte alt dette satte han sig straks op på sin hest og red afsted.

Han kom til byen lige netop da dragen skulle til at tage prinsessen.

Georg var kun lidt bange for dragen, han red derfor lige imod den med sit svær og sin lange lanse hævet og ramte dragen lige i hjertet så den faldt om på jorden og var stendød.

I kan nok fortå at folkene i byen blev glade nu da dragen var død. Det var kongen også og han vidste slet ikke hvad han skulle gøre for at sige tak til Georg.

Georg var også glad for at kampen med dragen var endt godt. Han hilste på kongen og prinsessen og derefter red han hjem igen.

Idéer & faktabox:

- Tegne en drage
- Hvem ved noget om drager?
- Kan drager flyve eller svømme?
- Kan de sende ild ud af munden?
- Tegne en ridder
- Finde bøger om riddere

- Sankt Georg eller Sankt Jørgen, som han også hedder, levede fra år 275 - 23. april 303 og er en kristen martyr i Israel (Judaea) under kejser Diocletians forfølgelser. Han er desuden helgen med helgendag 23. april.

- I Storkyrkan i Stockholm findes en berømt træskulptur af Sankt Georg/Jørgen, dragen og prinsessen. Den er fra 1400-tallet og skåret af den tyske skulptør Bernt Notke.

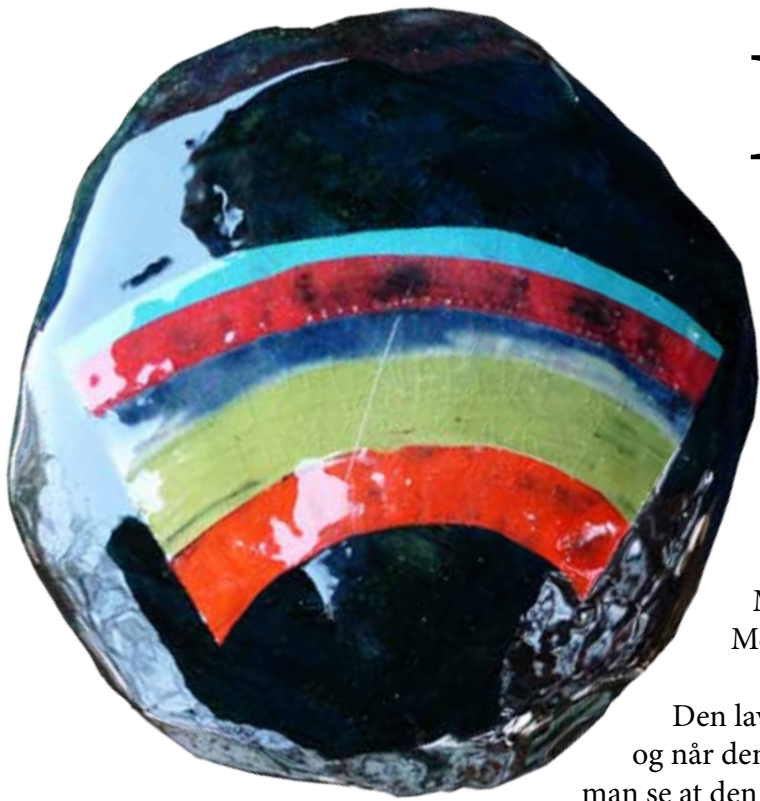
- Sankt Georg/Jørgen er flittigt anvendt som symbol i Rusland. Han er Moskvas skytshelgen, og han findes i det russiske nationalvåben. Han er også skytshelgen for England, Portugal, Catalonien, Litauen, Serbien, Montenegro, Georgien, Etiopien, Freiburg im Breisgau, Genova og for spejderbevægelsen.

- I Danmark er flere kirker viet til Sankt Jørgen.

Måske er en søhest en baby-drage?

Regnbuen

Har du nogensinde
set en regnbue ?

Måske ikke?
Men den er altså meget flot!

Den laver en stor bue på himlen
og når den er meget tydelig, kan
man se at den begynder helt nede ved
jorden et sted og så går den højt op i
himmelen og ned til jorden igen et andet sted.
Den tegner en kæmpe bue på himlen.

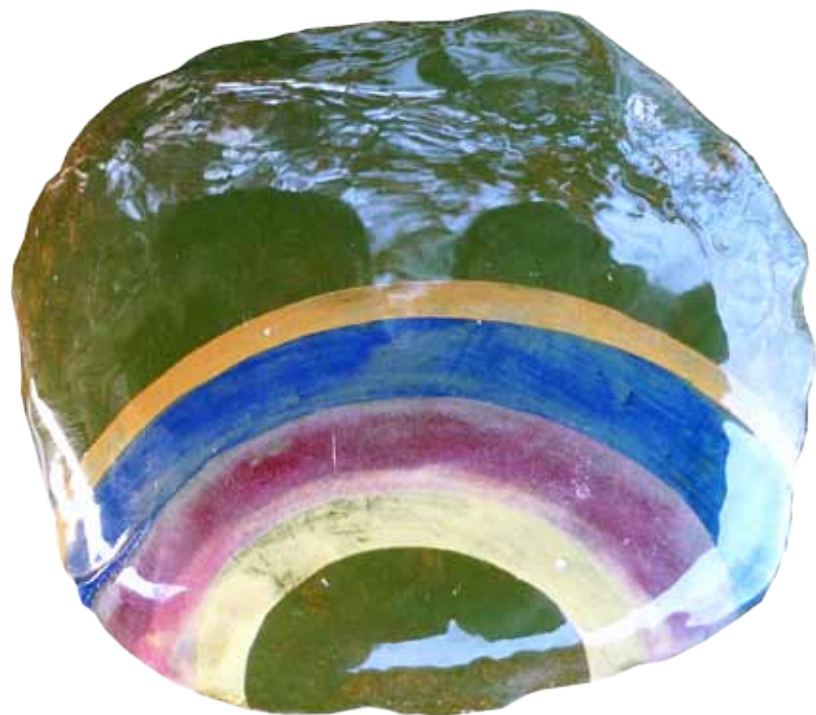
Regnbuen består af alle farver, rød, gul, grøn, violet,
orange og blå og den lyser meget smukt !

Der er nogen der siger, at der hvor regnbuen rammer jorden,
står der en krukke med det reneste guld...
Tror du på det?

Idéer & faktabox:

- Find regnbuen på legepladsen
 - Hvor mange farver er der i den?
 - Den virkelige regnbue indeholder alle farverne i farvespektret
 - Leg med at blande farver sammen
 - Tegn en regnbue
-
- Med et prisme eller glaskrystal kan man vise regnbuefænomener

Bifrost

Regnbuen er en bro man kan ride på for at komme ind til gudernes verden. Regnbuen går hen til Valhal. I Valhal bor guderne.

Men det er ikke så nemt at komme forbi den vej, for der står en af guderne og holder vagt. Den gud, der passer på og holder vagt over regnbuen, hedder Heimdall og i den her fortælling har regnbuen et andet navn. Her hedder den Bifrost

Atomer

Hvis man gør alt muligt mindre og bliver ved med at gøre det mindre og mindre, til det er så småt at man næsten ikke kan gøre det mindre. Og hvis man så alligevel bliver ved med at gøre det mindre og mindre og mindre, kommer man til sidst helt ned til dem, der hedder atomer.

Atomer er det mindste man kan finde og alligevel så er der noget der er mindre for omkring atomets midte svæver nogle meget små fnug rundt. De er så små at de nærmest ikke er der.

Dem kalder vi elektroner.

De svæver rundt om midten af Atomet

Idéer & faktabox:

- Man kan tælle prikkerne udenom cirklen og indeni cirklen
- Er det en tegning af solen?
 - De fire årstider
 - De fire verdenshjørner
 - De fire temperamenter
 - Planetsystemet
- Er det et billede af nogle børn der sidder rundt om et bord, eller rundt om en Alef?
 - Demokrati

I østen stiger solen op
Mel.: C.E.F. Weyse 1837

1

I østen stiger solen op:
Den spreder guld på sky,
går over hav og bjergetop,
går over land og by.

2

Den kommer fra den favre kyst,
hvor Paradiset lå;
den bringer lys og liv og lyst
til store og til små.

3

Den hilser os endnu så smukt
fra Edens morgenrød,
hvor træet stod med evig frugt,
hvor livets væld udflød.

4

Den hilser os fra lysets hjem,
hvor størst Guds lys oprandt
med stjernen over Betlehem,
som østens vise fandt.

5

Og med Guds sol udgår fra øst
en himmelsk glans på jord,
et glimt fra Paradisets kyst,
hvor livets abild gror.

Kender I andre sange om solen?

- "Soltegn" er en helleristning

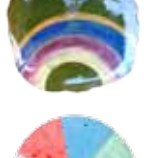
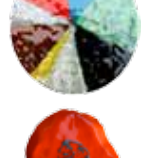
Forklaring til tegn og billeder

Helleristninger:
er en arkæologisk betegnelse for symboler og figurer indhugget på større sten eller grundfældet udført af oldtidens mennesker
(Bronzealderen: ca. 1700 f.Kr -500 f.Kr.)

	Helleristning
	Helleristning soltegn
	Helleristning (fisk)
	Helleristning
	Helleristning (hånd)

Hieroglyf:
Primært bruges betegnelsen om det oldægyptiske skriftsystem, der blev brugt til at skrive det oldægyptiske sprog fra ca. 3000 f. Kr. til omkring vor tidsregnings begyndelse. Hieroglyffer blev ofte indgraveret i sten.

	Ugle
	Horus-øjet
	Hejre
	Vand

	Skildpadde: gammelt japanskt tegn. Betyder visdom
	Denne form for labyrint hedder en Trojaborg
	Arabisk Alef (det første bogstav)
	Hebræisk Alef
	Hoved, tegnet efter en romersk maske
	Hoved, tegnet efter et hoved som findes på Aarhus Teaters facade
	En ked-maske
	En glad-maske
	Regnbue, er inspireret af de Nordamerikanske Navaho-indianere
	Dette tegn, som vi har givet navnet Lagkage, er inspireret af de Nordamerikanske Navaho-indianere
	Tegning af søhest
	Tegning af øre
	Kinesisk tegn for øje

Kunstprojektet 'Aleffen' er lavet til
6 legepladser i Risskov Dagtilbud:
Børnehaven Jasminvej
DII Damhuset
DII Alsvej
DII Under Bøgen
Vuggestuen Solsikken
Vuggestuen Forteleddet

Projektet består af:
6 Aleffer (stentøj)
36 objekter (stentøj)
6 træstubbe med indgraverede labyrinter,
kuglebaner og keramiske hoveder
14 tegninger på legepladsernes fliser
6 bøger til pædagogerne
4 bøger til børnehave-børnene
plakater og billeder til vuggestuerne

Projektet er støttet af lokale innovationsmidler
udført i 2014 af billedkunstnerne
Max Parylewicz og Anne-Marie Pedersen